

วิจารณ์หนังสือ

“สัญญาของรัฐ” เขียนโดย ศาสตราจารย์พิเศษ จุลสิงห์ วสันตสิงห์ อัยการสูงสุด พิมพ์โดย วิทยุชน เมื่อพฤษภาคม พ.ศ. 2554 ขนาด A4 พิเศษ หนา 213 หน้า ราคา 200 บาท วิจารณ์โดย พิชัยศักดิ์ หรยางกูร

หนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 4 บท

บทแรก ว่าด้วยลักษณะของสัญญาของรัฐ โดยกล่าวถึงความหมาย ประเภท และวัตถุประสงค์ขององค์กรของรัฐที่เป็นคู่สัญญา วิธีการตรวจร่างสัญญา สัญญาของรัฐกับสัญญาทางปกครอง ขั้นตอนการทำสัญญาของรัฐ

บทที่สอง ว่าด้วยประเภทของสัญญาของรัฐ ซึ่งแบ่งเป็นสัญญาการพัสดุ สัญญาสัมปทาน สัญญาจ้างเหมาเบ็ดเสร็จ สัญญาระหว่างรัฐ สัญญาของรัฐที่ไม่เกี่ยวกับพัสดุ

บทที่สาม ว่าด้วยสาระสำคัญของเรื่องสัญญาของรัฐประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับโครงสร้างและเงื่อนไขของสัญญาซึ่งกล่าวถึงหัวข้อต่างๆ ในสัญญา เรื่องวันที่กับสถานที่ทำสัญญา ชื่อของคู่สัญญาและที่อยู่ ความเป็นมาหรืออารัมภบท ขอบเขตของข้อตกลงในสัญญา ราคาและการชำระเงิน ค่าตอบแทนที่ไม่ใช่การชำระเงิน เบี้ยปรับ การโอนสิทธิเรียกร้อง เหตุสุดวิสัย การบอกเลิก กฎหมายที่ใช้กับสัญญากับเขตอำนาจศาล ความรับผิดชอบและการชดเชย ค่าเสียหาย ข้อสัญญามาตรฐานที่ใช้ในส่วนเบ็ดเตล็ดปิดท้ายสัญญา การแก้ไขสัญญาของรัฐ และมติคณะรัฐมนตรีกับเงื่อนไขของสัญญาของรัฐ

บทที่สี่ ว่าด้วยปัญหาตามกฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานในกิจการของรัฐ ซึ่งกล่าวถึงประวัติความเป็นมา ลักษณะของกิจการของรัฐ การร่วมงานหรือดำเนินการ การพิจารณามูลค่าโครงการ และผลของการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ซึ่งอาจเป็นเหตุให้สัญญาไม่ผูกพันรัฐ

หนังสือนี้เขียนบนประสบการณ์ของผู้เขียนในฐานะอัยการที่ต้องตรวจสอบสัญญาตลอดจนเป็นทนายแก้ต่างกับเป็นอนุญาโตตุลาการในการตัดสินข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญา อีกทั้งประสบการณ์ในการสอนวิชาว่าด้วยสัญญาของรัฐอยู่นานปี

ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างจากเรื่องจริงมาอธิบาย เช่น ที่หน้า 103 ได้ยกตัวอย่างเรื่องสัญญาซื้อขายก๊าซธรรมชาติ ได้อธิบายถึงปัญหาของมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 28 กรกฎาคม 2552 ที่ห้ามใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาท เว้นแต่ในสัญญาแบบรัฐทำกับรัฐ ถ้าจะใช้

ต้องขออนุมัติเป็นกรณีไป ได้อธิบายว่าในที่สุดรัฐบาลไทยก็ต้องยอมให้ใช้วิธีการ
อนุญาโตตุลาการในการระงับข้อพิพาทถ้าเป็นสัญญาต่อเนื่องจากสัญญาเดิมที่เคยระบุให้ใช้
วิธีการอนุญาโตตุลาการ ในเนื้อหา ผู้เขียนอธิบายได้ถูกต้องทุกประการ แต่ไปพลาดที่ผลความ
คือระบุว่าสัญญาให้ใช้กฎหมายระเบียบวิธีระงับข้อพิพาทของ UNCITRAL ซึ่งผู้เขียนคงหมายถึง
ข้อบังคับ (Rules) ของ UNCITRAL ซึ่งไม่ใช่กฎหมายเป็นได้อย่างมากก็ผนวกของข้อตกลงระงับ
ข้อพิพาทโดยใช้วิธีการอนุญาโตตุลาการระหว่างคู่สัญญา หวังว่าคราวหน้าถ้าจะพิมพ์ใหม่
ผู้เขียนจะมีเวลาตรวจตราแก้ไขข้อผิดพลาดในชั้นพลความเช่นนี้ให้หมดไป

ที่ผู้วิจารณ์อยากให้เพิ่มก็คือในส่วนที่ว่าด้วยการบริหารสัญญา การเจรจาเพื่อระงับข้อ
พิพาท การบังคับตามคำชี้ขาดและคำพิพากษา การอ้างความคุ้มกันเหนือทรัพย์สินของรัฐ เพื่อ
ไม่ให้ถูกบังคับคดี ข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการบังคับคดี

ศาสตราจารย์พิชัยศักดิ์ หรยางกูร